

stillelse: det er et smukt System. Det kan jeg godt indrømme; men det synes mig dog at være en *sa* overordentlig abstrakt Tilfredsstillelse, at jeg ikke synes, at man bør paalægge sine Medlemmer Meilighed for at skaffe den tilveie. Det ærede Medlem talte imidlertid om, at det ikke alene var for Bidsenstaben, men ogsaa for den populære Oplysning, at man skulde indføre dette System, thi det havde jo sine store Fordele, at man kunde læse et Landdoxkrift, som var skrevet i Tydskland eller Frankrig og pøbelstelig forstaa det, hvad der nu er meget vanskeligt. Men det er klart, at dette har meget Lidt at sige. Den største Del af Befolkningen læser ikke slige Skrifter i fremmede Sprog, de faae dem kun i Oversættelser, og for Oversætteren er det dog ikke nogen stor Meilighed at gjøre disse Beregninger om til danst Maal (Modsigelse). Ja, hvis det er nogen Meilighed for ham, saa faar han jo sin Betaling for det, og kan han overhoved oversætte Bogen ordentlig, saa kan han ogsaa, eller saa skal han ogsaa gjøre sig den Meilighed at omsætte Beregningerne. Men den Del af Befolkningen, som kan fremmede Sprog, er for ringe, til at man, for at spare dem en lille Meilighed, skal paalægge hele den store Del af Befolkningen, som kun taler Danst, at udtrykke sig paa en Maade, som tydelig nok er paavist er fuldstændig unaturlig. Jeg vil se bort fra de fremmede Benævnelser. Det er nu utvivlsomt, at allerede de ville medføre forfærdelige Forstyrrelser. Jeg vil blot bede, om man vil betænke, hvorledes de ville blive udtalte paa forskjellig Maade, helt forskjellig i Kjøbenhavn fra i Fyn og Sjælland, Folk vilde slet ikke kunne forstaa hinanden. Jeg skal dog ikke hvæle ved dette; men jeg vil gjøre opmærksom paa, at hele Befolkningens Forestillingsverden, Alt, hvad der gaar ind under de sandelige Forestillinger, vil blive fuldstændig ophævet i samme Dieblis, som man indførte det nye System. Der er jo Ingen, der da længere vil vide, hvor stor han er, vi blive Alle betydelig mindre, og det er slet ingen Hjælp for Nogen at faae at vide, at der er saa og saa mange Kilometer fra Roskilde til Kjøbenhavn. Der er Ingen, der veed, hvad det er, det siger ingen Verdens Ting. Saa sagde det ærede Medlem, at vi strax skulde tænke i de nye Maal og ikke begaa den Feil først at tænke i det nye, saa omsætte det til det gamle og saa gjøre det om igjen, men vi skulde strax tænke i det nye, saa vilde Meiligheden ikke være saa stor. Men hvis det ærede Medlem fra Kjøbenhavn (Scharling), som jeg beklager ikke er tilstede, virkelig mener, at det skulde hjælpe os noget, saa maa jeg tilstaa, at jeg forstaa ikke hans Argumentation, thi hvorledes skulde vi kunne tænke i det nye, naar vi ikke forbinde noget-helst Begreb dermed. Naar vi ville angive Veien fra Roskilde til Kjøbenhavn i Kilometer, saa er der Ingen, der veed, hvad det betyder,

man har ikke Spor af Begreb derom, og dog siger det ærede Medlem, at man strax skal tænke det saaledes og ikke først omsætte det. Systemet medfører en total Ophævelse af hele vor Forestillingskreds; hele den Del deraf, der tilhører den sandelige Verden, vil blive ophævet ved denne Lov. Det gaar ikke saaledes til, som det ærede Medlem tror, thi det er klart, at man ikke kan tænke hverken i Udtryk, i Ord eller Former, hvad man ikke forstaa, man kan overhoved ikke tænke i et Sprog, som man ikke forstaa; det vilde være det Samme som at forlange, at Folk skulde tænke paa Græst uden at have lært Græst. — dette har for Resten ikke Betydning til, at Udtrykkene ere græste og latinste, — det vilde have den samme Betydning, som om man forlangte, at alle Mennesker skulde udtrykke sig i Maal- og Vægtberegninger, som de ingen Forestillinger forbinde med, eller tænke deres Forestillinger paa Græst og Latin, og det er en Umulighed. Resultatet af Lovben vil altsaa blive det, at indtil videre vilde alle vore Forestillinger blive fordoblede, at ethvert Menneske faar to Maal i Hovedet, et Metermaal og et — hvad skal jeg kalde det, — et almindeligt menneskeligt Maal. Menmaal, og det er det, der allerede er sket i andre Lande; thi hvis man fjender Lidt til Forholdene i andre Lande, hvor man har indført dette System, vil man vide, at f. Ex. en stor Del af den simple Befolkning i Frankrig udtrykker Alt ved Hjælp af de gamle Maal, taler kun i det gamle Maal, men samtidig dog ogsaa bruger det nye Maal, fordi de ellers ikke kunne komme nogen Vegne med de offentlige Myndigheder; naar de f. Ex. skulde have Kontrakt om Et eller Andet, ere de nødt til at bruge det nye Maal, men i det daglige Liv bruge de stadig de gamle. Det Samme gjælder Møntsystemet i Frankrig, men det gjælder endnu mere om Maalsystemet. Resultatet vil altsaa blive en Fordobling af alle vore Forestillinger, og det kan maaste være meget nyttigt for den menneskelige Forstand, et Slags Forstands- og Regneøvelse, men ellers vil det ikke være til nogen Fordeel. Inden vi komme saa vidt, at vi kunne mængere med disse to forskjellige Maal, vil der gaa lang, lang Tid, i hvilken man ikke kan mængere, men hvor man stadig løber vild i Maalene. Det nye Møntsystem gif meget let, thi man nøiedes med at regne med Tremarker og Halvskillinger i Stedet for med Daler og Skilling. Sele Møntforandringen bestod jo egentlig ikke i Andet, end at vi affastede en hel Del af vore Mønter og nøiedes med en Del mindre. Her er der jo ikke Tale derom, her er Forandringen en hel anden. Naar ærede Medlemmer ville sammenligne de Tal, hvori Forskjellen udtrykkes her i Lovforslaget, ville De se, at der til Alt hører den mest komplicerede Decimalregning, hver Gang vi skulde omsætte fra det ene System til det andet, og forinden man finder ud deraf, ere flere Gene-